

A Tanács és a tagállamok kormányainak a 2008. november 21-i Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott következtetések a fiatalok mobilitásáról

(2008/C 320/03)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

MIVEL:

1. A 2000. márciusi lisszaboni és a 2002. márciusi barcelonai Európai Tanács azt a stratégiai célt tűzte ki az Európai Unió számára, hogy 2010-ig a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává és társadalmává váljon, hogy az Európai Unió oktatási és képzési rendszerei 2010-ig az egész világ számára példaadó színvonalúvá váljanak, továbbá hogy jöjjön létre egy Európai Kutatási és Innovációs Térség.
2. A 2008. márciusi brüsszeli Európai Tanács azt a célt tűzte ki, hogy számolják fel a tudás szabad mozgása előtt álló akadályokat az ún. ötödik szabadság megteremtésével, amely magában foglalja többek között a kutatók, a hallgatók, a tudományos szakértők és az egyetemi oktatók határokon átnyúló mobilitásának növelését.
3. Az életre felkészítő, az egész fiatalkort végigkísérő oktatás és képzés terén a 2007–2013-as időszakra vonatkozó cselekvési programok létrehozásáról szóló valamennyi európai parlamenti és tanácsi határozat célul tűzte ki a mobilitás növelését; ezenkívül a kutatással és a vállalkozáspolitikával kapcsolatos európai programok és intézkedések, valamint a strukturális alapok szintén célul tűzték ki a mobilitás növelését.
4. Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európai Mobilitásminőségi Chartáról szóló ajánlása (2006) alapelveket javasolt annak érdekében, hogy a legjobb feltételeket biztosítsák a fiatalok által egy másik tagállamban eltöltött mobilitási időszak előkészítése, támogatása és értékelése tekintetében.
5. A felsőoktatásra vonatkozó bolognai, valamint a szakoktatásra és -képzésre vonatkozó koppenhágai folyamat célja egy olyan európai térség létrehozása, amelyben a tanulók és az oktatók fokozott mobilitással rendelkeznek, nagyobb átláthatóság jellemzi a képesítések és a tanulmányi és szakképzési időszakok elismerését, továbbá erősebb az intézmények közötti együttműködés.
6. A meglévő (EQF, ECTS, *Europass*) és jövőbeli (ECVET) európai eszközök célja, hogy az európai polgárok számára lehetővé tegyék képesítéseik és képességeik könnyebb elismertetését és érvényesítését, továbbá hogy információt nyújtsanak az Európában elérhető tanulási lehetőségekről (PLOTEUS és „Study in Europe” portál) ⁽¹⁾.

7. Az interkulturális kompetenciákról szóló 2008. májusi tanácsi következtetések kiemelik, hogy a mobilitás hozzájárul e kompetenciák megszerzéséhez.
8. A fiatal önkéntesek Európai Unión belüli mobilitásáról szóló, 2008. november 20-i tanácsi ajánlás kifejezetten a fiatal önkéntesek mobilitását érintő kérdésekkel foglalkozik,

ÜDVÖZLI a mobilitással foglalkozó magas szintű szakértői csoport által készített, a Bizottság által 2008. júniusában közzétett jelentést ⁽²⁾, amely a Tanács azon kérését követően készült, hogy a mobilitást a tanulókon kívül más fiatalok vonatkozásában is fejlesszék és bővítsék, továbbá az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A fiatalok európai szintű mobilitásának hatékonyabb elősegítése: gyakorlati kérdések és menetrend” című, 2008. május 29-i jelentését.

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

A fiatalok európai mobilitása, amely a valamennyi európai polgárt megillető szabad mozgás elvéből indul ki, az európai unió oktatási és képzési együttműködés középpontjában áll (legyen szó akár formális, informális vagy nemformális tanulásról) és a tudásalapú Európa alapvető feltétele, lényeges eszköz az alábbiakhoz:

- az Európához tartozás érzésének kialakítása,
- a társadalmi és szakmai beilleszkedés ösztönzése,
- a globalizált környezetben az európai gazdaság versenyképességének biztosítása.

MEGÁLLAPÍTJA, HOGY:

Az Erasmus program sikere ellenére a fiatalok mobilitása még mindig túlságosan gyakran számít kivételesnek, még az egyetemi hallgatók között is, akiknek csupán kis része megy másik tagállamba egyetemre tanulni vagy vállalatnál képzésben részt venni. A mobilitás továbbra is egyenetlenül oszlik meg a képzések típusától és ágazataiktól, szakterületektől, országoktól és szociális háttértől függően, melynek oka elsősorban a tájékozottság hiánya, valamint a külföldi tanulmányi időszakokkal kapcsolatos problémák és azok nem megfelelő elismerése. A közösségi programokon kívüli mobilitás még mindig nem eléggé ismert, mivel nem állnak rendelkezésre minőségi adatok, valamint megbízható és összehasonlítható statisztikák.

HANGSÚLYOZZA AZ ALÁBBI ELVEKET:

1. a mobilitás valamennyi európai fiatalot érint, legyen az iskolás, egyetemi hallgató, gyakornok, önkéntes, tanár, fiatal kutató, szakképzésben részt vevő oktató, ifjúsági területen tevékenykedő személy, vállalkozó vagy munkaerő-piaci szereplő;

⁽¹⁾ <http://www.ec.europa.eu/ploteus>, <http://www.study-in-europe.org>

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/education/doc/2008/mobilityreport_en.pdf

2. mobilitás alatt elsősorban fizikai mobilitás értendő, vagyis ha valaki egy másik országban tanul, szakmai gyakorlatot végez, közösségi munkát folytat vagy kiegészítő képzésben vesz részt az egész életen át tartó tanulás keretében. Mindazonáltal a „virtuális mobilitás”, vagyis az IKT igénybevétele más országok fiataljaival való partnerségek vagy hosszú távú cse-reprogramok kialakítására strukturált oktatási és képzési projektek részeként, szintén nagyban hozzájárulhat a mobilitáshoz, különösen iskolai környezetben;
3. a mobilitás nem önmagában cél, hanem az alábbi célok elérésének kiemelt eszköze: az európai polgárság és az európai versenyképesség erősítése, a fiatalok képzésének és tapasztalatainak bővítése és gazdagítása, alkalmazkodóképességük és foglalkoztathatóságuk javítása, valamint az idegen nyelvek és más kultúrák megismerése révén interkulturális ismereteik növelése;
4. ahhoz, hogy egy ambiciózus, horizontális európai mobilitási politika sikeres lehessen, minden fiatalban fel kell kelteni a mobilitás iránti igényt, célul kell kitűzni, hogy egy másik európai országban töltött mobilitási időszak fokozatosan mindenki számára általánossá váljon, és erre a feladatnak megfelelő szintű pénzügyi forrást kell elkülöníteni. Külön figyelmet kell fordítani azokra a diákokra, akiknek társadalmi-gazdaság háttérük vagy különleges szükségleteik okán további pénzügyi támogatásra van szükségük. E politikának hangsúlyt kell fektetnie azokra az intézkedésekre is, amelyek a mobilitás előkészítésére és támogatására, valamint a mobilitási időszak során elért tanulási eredmények elismerésére szolgálnak, továbbá elő kell mozdítania az ezen intézkedésekben kulcsszerepet játszó tanárok és oktatók mobilitásának javítását is;
5. ez a mobilitási politika elsősorban az Európán belüli mobilitást tűzi ki célul, de hozzájárulhat az Európa és harmadik országok közötti mobilitás fejlesztéséhez is.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

1. törekedjenek annak fokozatos elérésére, hogy a külföldön töltött tanulási időszakok ne kivételt képezzenek, hanem váljanak általánossá valamennyi európai fiatal számára azáltal, hogy növelik a határokon átnyúló mobilitási lehetőségeket a különböző oktatási és szakképzési területeken, valamint – kellően figyelembe véve saját nemzeti rendszerüket és jogszabályaikat – az önkéntes tevékenységek terén;
2. mindezt szem előtt tartva törekedjenek az oktatás, az ifjúság, a kultúra, a polgárság és a kutatás területére vonatkozó európai uniós programok által a 2007–2013-as időszakra meghatározott célok elérésére;
3. a magas szintű szakértői csoport munkájának eredményei alapján törekedjenek a 2013 utáni időszakra meghatározott alábbi célok minél teljesebb elérésére:
 - 3.1. minden fiatal számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a mobilitás valamilyen formájában részt vegyen, akár tanulmányai vagy képzései során, akár szakmai

gyakorlat, akár önkéntes tevékenység keretében. Különösen:

- az általános oktatásban vagy a szakoktatásban és -képzésben részt vevő valamennyi tanuló számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy iskolai tanulmányai folyamán valamilyen mobilitási programban részt vegyen,
- a felsőoktatásban részt vevő valamennyi hallgató számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a tanulmányi vagy képzési időszak egy részét vagy a szakmai gyakorlatot külföldön végezze. A felsőoktatási intézményeket arra kell ösztönözni, hogy az ilyen mobilitási időszakokat képzésük részévé tegyék vagy az első, vagy a második ciklusban,
- a szakoktatás és -képzés keretében biztosított mobilitási lehetőségeket jelentős mértékben növelni kell;

3.2. a tanárok, oktatók és egyéb oktató személyzet mobilitását – főképp a már meglévő programok keretében – növelni kell;

4. e célokat különböző szinteken ültessék át a gyakorlatba a fiatalok rendelkezésére álló mobilitási lehetőségek növelése és a mobilitási partnerségek megvalósítása érdekében, valamennyi érdekelt fél – hatóságok, vállalkozások, oktatási és képzési intézmények – és a civil társadalom bevonásával.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL fogadjanak el olyan intézkedéseket, amelyek figyelembe veszik a tagállami sajátosságokat és a tagállami jogszabályokat, és melyek célja a mobilitás akadályainak területenkénti kiküszöbölése, valamint a külföldi tanulmányi és képzési időszakok elismerésének biztosítása. Az oktatásra, a szakképzésre, az ifjúságra és a kultúrára vonatkozó nyitott koordinációs módszer gyakorlatainak keretében a tagállamoknak és a Bizottságnak különösen az alábbiakra kell törekedniük:

1. A mobilitás körének bővítése valamennyi fiatal bevonása érdekében

- 1.1. a politikai (Európai Unió, állam, regionális és helyi testületek) és közigazgatási (különösen a közösségi programok kezelésével megbízott nemzeti ügynökségek) szereplők összehangolt fellépésének ösztönzése révén javítani kell a mobilitás közszféra általi támogatásának kezelését;
- 1.2. az európai uniós programok által virtuális mobilitást biztosító, nem csak a fiatalokat, hanem szélesebb körben az oktatói személyzetet is megcélzó jelenlegi mobilitási lehetőségeket maradéktalanul igénybe kell venni;
- 1.3. figyelembe kell venni azoknak a hátrányosabb helyzetű diákoknak a szükségleteit – különösen a finanszírozás tekintetében –, akik egyébként nem tudnának élni a mobilitási programok nyújtotta lehetőségekkel;

1.4. a mobilitás új lehetőségei megteremtésének előmozdítása, különösen az alábbiak révén:

- a más intézményekben vagy – különösen társulási – struktúrákban eltöltött, elismert mobilitási időszakokat magukban foglaló partnerségek kiterjesztése,
- a kettős és közös diplomák számának növelése,
- a fiatalok, köztük a gyakornokok szakképzési mobilitására vonatkozó támogatás növelése,
- a kulturális és nyelvtanulási célú látogatások számának növelése,
- az iskolák – többek között az európai művészeti iskolák – hallgatóiból álló, közös projektek megvalósítására létrejött csoportok támogatása,
- a felsőoktatási intézmények által kínált kiegészítő képzési modulok, például nyári kurzusok bevezetése,
- a vállalatok közötti, valamint a vállalatok és az oktatási, képzési és kutató közösségek közötti mobilitás fokozása,
- csereprogram-lehetőségek megteremtése az önkéntes tevékenységek keretében.

2. Jobb tájékoztatás a meglévő mobilitási programokról

- 2.1. fel kell hívni a fiatalok, a fiatalokért felelős személyzet és a fiatalok szociális körébe tartozó személyek (elsősorban családjuk, tanáraik és az oktató személyzet), valamint az ifjúsági területen tevékenykedő személyek figyelmét a mobilitás előnyeire; e célból minden eszközzel meg kell könnyíteni e célcsoportok számára az információkhoz való hozzáférést;
- 2.2. tovább kell javítani az oktatás, az ifjúság, a kultúra, a polgárság és a kutatás területére vonatkozó európai uniós programok ismertségét és végrehajtását.

3. Az eljárások egyszerűsítése

- 3.1. egyszerűsíteni kell az Európai Unió programjainak végrehajtására vonatkozó szabályokat, biztosítva különösen a többéves megállapodások általánossá tételét, különösen a szakoktatás és a szakképzés terén. E megállapodások valójában a szakképző intézmények és a vállalkozások közötti tartós partnerségek létrehozásának előfeltételei;
- 3.2. be kell vezetni egy pénzügyi ösztönzési stratégiát, illetve ösztönözni kell annak kidolgozását azon szervezetek és érdekeltek – különösen tanárok, oktatók és az ifjúsági területen tevékenykedők – számára, akik megszervezik a rájuk bízott fiatalok európai mobilitását;
- 3.3. javítani kell a mobilitáshoz kapcsolódó eredmények elismerésén azáltal, hogy a tanulási eredmények igazolását valamennyi európai mobilitási időszak vonatkozásában a lehető legáltalánosabbá teszik; ezt megkönnyíti majd a tagállami képesítési rendszerek és az európai képesítési keretrendszer közötti megfelelések 2010-re történő kialakítása, valamint az olyan európai eszközök, mint

az Europass, a Youthpass, az ECTS-kreditek és az ECVET-rendszer.

4. A fiatalok mobilitását segítő finanszírozási források körének bővítése

- 4.1. a fiatalok mobilitását a pénzügyi keret biztosította határon belül a megfelelő közösségi pénzeszközökkel támogatni kell, különösen a strukturális alapokból – főként az Európai Szociális Alap nyújtotta lehetőségek jobb kihasználása révén –, majd hosszú távon úgy, hogy a strukturális alapok irányvonalát és kezelését a mobilitási célkitűzés figyelembevétele érdekében a tagállami prioritásoknak megfelelően kiigazítják;
- 4.2. a különböző köz- és magánfinanszírozási források (állam, regionális és helyi hatóságok, vállalkozások, pénzügyintézetek, köztük az Európai Beruházási Bank, alapítványok, európai szakmai szövetségek stb.) igénybevételeivel – azok képességeihez mérten – ösztönözni kell a fiatalok mobilitási projektjeinek finanszírozására szolgáló módok fokozott diverzifikációját és egymást kiegészítő jellegének erősítését;
- 4.3. figyelembe kell venni a kevésbé kedvező társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező vagy különleges szükségletű diákok sajátos pénzügyi szükségleteit, hogy ők is részt tudjanak venni a mobilitási programokban.

5. Az oktatási és képzési mobilitásra vonatkozó Európai Mobilitásminőségi Chartában meghatározott elveket ki kell terjeszteni a fiatalok mobilitásának minden formájára, különösen a mobilitási időszakok előkészítésének, támogatásának és értékelésének módozatait illetően

- 5.1. ösztönözni kell azoknak a bevált gyakorlatoknak a cseréjét, amelyek révén nőtt a mobilitásban részt vevő európai fiatalok fogadását szolgáló kapacitás, és javult a fogadás minősége;
- 5.2. fel kell szólítani az érintetteket arra, hogy javítsák a mobilitásban részt vevő európai fiatalok lakhatási, élet- és munkakörülményeit, különösen a felsőoktatási campusokon;
- 5.3. javítani kell a fiatalok mobilitásra való nyelvi és kulturális felkészítésén.

6. A fiatalok mobilitásának alaposabb megismerése

- 6.1. fel kell mérni az európai mobilitási áramlás jelenlegi helyzetét megbízható és összehasonlítható statisztikai adatok összesítésével, illetve adott esetben összeállításával;
- 6.2. a hozzáférhető vizsgálati eredmények terjesztését és egymással való megosztását hatékonyabbá kell tenni;
- 6.3. szükség esetén hatástanulmányokat kell végezni, amelyek értéklik, hogy a mobilitás milyen konkrét – kulturális, oktatási és szakmai – hozadékkal jár az európai fiatalok számára.

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY:

1. dolgozzon ki munkatervet arra vonatkozóan, hogy valamennyi európai programnak része legyen a határokon átnyúló mobilitás előmozdítása, különösen azáltal, hogy mechanizmust dolgoz ki a programok fiatalok körében való népszerűsítésére, segíti egy egyablakos ügyintézőhelynek az illetékes hatóságokkal közösen való kialakítását, valamint egy európai ifjúsági mobilitási portál létrehozását annak érdekében, hogy a fiatalokhoz és az érintett intézményekhez jobban eljussanak az információk, hogy a virtuális mobilitás terén az egyes programokban rejlő lehetőségek megvalósuljanak és a különböző programok egymást erősítsék;
2. 2010 vége előtt tegyen közzé egy, a fiatalok európai mobilitásának középtávú alakulásáról szóló jelentést, valamint a közös időközi jelentés részeként rendszeresen, négyévente készítsen jelentést a fiatalok és a tanárok mobilitásának az Európai Unióban tapasztalt helyzetéről;
3. készítsen útmutatót a tagállamok, a regionális és helyi hatóságok, az oktatási és képzési intézmények, valamint az ifjúsági politikához kapcsolódó szereplők számára annak érdekében, hogy azok éljenek a mobilitást támogató egyéb európai politikák – például a strukturális alapok és a kutatási programok és politikák – nyújtotta lehetőségekkel;
4. vizsgálja meg, hogy megvalósítható-e a pénzügyi támogatás olyan új formáinak kidolgozása, melyek célja a fiatalok határokon átnyúló mobilitás keretében folytatott tanulmányainak támogatása – ideértve az „európai diákhitel” rendszerét is –, és az e területen elért eredményekről tájékoztassa a Tanácsot.